

**„Powiatowy program profilaktyczny w
zakresie promowania i wdrażania
prawidłowych metod wychowawczych w
stosunku do dzieci zagrożonych przemocą
w rodzinie na lata 2021-2026r.”**

OPOLE, 2021

1. PROFILAKTYKA JAKO NIEODŁĄCZNY ELEMENT SKUTECZNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Istotnym elementem każdego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest profilaktyka. W treści ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie element ten został ujęty w noweli z dnia 10 czerwca 2010 r., która nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie. W założeniu priorytetowym celem programu jest wdrożenie specyficznych działań na płaszczyźnie profilaktycznej, które będą prowadziły do zwiększenia zakresu wiedzy mieszkańców powiatu, na temat zjawiska przemocy oraz sposobów skutecznej walki z nim. W sposób szczególny oddziaływanie w ramach programu są skierowane do dzieci, młodzieży oraz ich rodziców. Konieczne zatem okazuje się podjęcie współpracy z przedstawicielami instytucji, realizujących oddziaływanie w zakresie edukacji oraz opieki nad dziećmi i młodzieżą.

Współcześnie profilaktyka rozumiana jest jako ogół działań, prowadzących do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia niepożądanych zachowań. W kontekście opracowanego przez nas programu zakres tychże zachowań obejmuje stosowanie przemocy w środowisku rodzinnym. Jak wynika z najnowszych badań, najskuteczniejszą formą wdrożenia skutecznych działań, o charakterze profilaktycznym jest ich realizacja z uwzględnieniem zasady interdyscyplinarności /współpracy. Co szczególnie istotne, działania profilaktyczne można realizować na trzech poziomach:

- profilaktyka pierwszorzędowa skierowana jest do grup niskiego ryzyka. Działaniami obejmuje się szerokie, niezdiagnozowane grupy odbiorców;
- profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup zwiększonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań generujących ryzyko;
- profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grup wysokiego ryzyka. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębieniu się procesu.

2. AKTY PRAWNE, MAJĄCE ISTOTNE ZNACZENIE W KONTEKŚCIE PROFILAKTYKI W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483 ze zm.). Zgodnie z art. 72 Konstytucji *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.*
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218 t.j.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 t. j.);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy(Dz. U. 2020 poz. 1359);
- Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. 2020 poz.141);
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U.1991 nr.120 poz. 526 ze zm.).

3. PODSTWA OPRACOWANIA / REALIZACJI PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 pkt. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390) *do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.*

Na potrzeby zbadania poziomu wiedzy beneficjentów oddziaływań profilaktycznych realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu w roku 2019, przeprowadzono badania poziomu wiedzy uczniów szkół podstawowych na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Zebrane informacje pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- znaczna część badanych nie ma świadomości bycia ofiarą przemocy w rodzinie;
- relatywne sporo osób nie wie, jak powinno zareagować wiedząc o stosowaniu przemocy, bądź będąc jej bezpośrednim świadkiem;
- dużej części ankietowanych obca jest procedura „Niebieskiej Karty”;
- wiele z pośród badanych osób uważa, iż przemoc w rodzinie występuje głównie w środowisku patologicznym;
- spora część ankietowanych uważa, że istnieją sytuacje uzasadniające stosowanie kary cielesnej;
- znaczna liczba ankietowanych uważa, iż działania służb i instytucji w przypadku wystąpienia przemocy prowadzone są niedyskretnie;
- względnie duża liczba osób będąc ofiarą przemocy w rodzinie nie zdecydowałaby się na poszukiwanie pomocy i wsparcia po za swoim środowiskiem rodzinnym.

W odniesieniu do przedstawionych wyników badań należy zwrócić szczególną uwagę na zbyt niski stan wiedzy uczniów na temat specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, dlatego tak ważne jest podjęcie stosowanych działań edukacyjnych, względem uczniów oraz ich rodziców i opiekunów.

4. CEL GŁÓWNY

Realizacja działań o charakterze profilaktycznym, mających na celu podniesie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

5. CELE SZCZEGÓŁOWE

- propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich poprzez zwiększanie świadomości na temat negatywnych skutków wynikających ze stosowania przemocy wobec dzieci;
- zwiększenie świadomości na temat dostępnych form wsparcia oraz informacji o instytucjach pomocowych;
- wspomaganie rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi w prawidłowym pełnieniu ról społecznych;
- pomoc specjalistyczna w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonej przemocą.

6. REALIZACJA

Inicjatorem oraz koordynatorem działań w ramach programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu oraz działający w jego strukturze Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Z kolei realizacja precyzyjnie określonych zadań odbywać się będzie (na zasadzie współpracy) z jednostkami działającymi na terenie powiatu opolskiego, takimi jak; Komenda Miejska Policji w Opolu, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne, Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze, oraz Placówki Oświaty.

7. HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH / DZIAŁAŃ

Lp.	Cel szczegółowy	Realizator	Działanie	Narzędzia/ Metody	Okres realizacji
1.	Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich poprzez zwiększanie świadomości na temat negatywnych skutków, wynikających ze stosowania przemocy wobec dzieci.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Placówki Oświaty • Ośrodki Pomocy Społecznej • Komenda Miejska Policji • Poradnie psychologiczno-pedagogiczne • Placówki opiekuńczo-wychowawcze 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i edukacji skierowanej do dzieci i młodzieży oraz rodziców poprzez prowadzenie warsztatów, spotkań dla dzieci i dla rodziców, wprowadzenie ulotek, zamieszczanie artykułów w mediach społecznościowych, • tworzenie programów profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> • informatory • ankiety • kwestionariusze • ulotki • publikacje • programy 	2021-2026
2.	Zwiększenie świadomości na temat dostępnych form wsparcia oraz informacji o instytucjach pomocowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Placówki Oświaty • Ośrodki Pomocy Społecznej • Komenda Miejska Policji • Poradnie psychologiczno-pedagogiczne • Placówki opiekuńczo-wychowawcze 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja informacji o dostępnych formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, świadkom oraz sprawcom przemocy poprzez prowadzenie spotkań, wprowadzenie ulotek, zamieszczenie artykułów w mediach społecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> • informatory • ankiety • kwestionariusze • ulotki • publikacje • programy 	2021-2026
3.	Wspomaganie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w prawidłowym pełnieniu ról społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Ośrodki Pomocy Społecznej • Poradnie psychologiczno-pedagogiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi w zakresie kształtowania prawidłowych wzorców i postaw rodzicielskich, • pomoc rodzinom w odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez poradnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje (w tym telefoniczne i mailowe) • spotkania • korespondencja • programy • terapie 	2021-2026

			psychologiczno- pedagogiczne oraz współprace z pracownikiem socjalnym		
4.	Pomoc specjalistyczna w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonej przemocą.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Ośrodki Pomocy Społecznej • Poradnie psychologiczno- pedagogiczne • Placówki Oświaty • Komenda Miejska Policji • Służba Zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie do specjalistów z zakresu terapii uzależnień, psychoterapii, pracy socjalnej, prawa i medycyny, • udzielanie pomocy oraz specjalistycznego wsparcia dzieciom i młodzieży zagrożonej przemocą 	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje(w tym telefoniczne i mailowe) • spotkania • programy • Terapie 	2021-2026

8. OCZEKIWANE REZULTATY

- zmniejszenie skali przemocy w rodzinie;
- wzrost wiedzy dzieci i młodzieży na temat przemocy i zachowań agresywnych;
- wzrost poziomu wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie;
- wzrost umiejętności wychowawczych rodziców/opiekunów dzieci;
- podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych;
- udzielenie specjalistycznej pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej przemocą.

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ/ZADAŃ

Działania/zadania wyznaczone przez program w znacznej części, zostaną sfinansowane ze środków własnych powiatu, przez ich zaplanowanie w budżecie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Przewiduje się jednak współudział w finansowaniu działań/inicjatyw ze środków własnych gmin i województwa, jak również ze środków własnych instytucji współuczestniczących w konkretnym przedsięwzięciu.

10. MONITORING

Wszystkie działania w ramach programu, podlegają stałej koordynacji/kontroli, przez pedagoga oraz psychologa zatrudnionych w Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Z kolei roczne podsumowanie realizacji programu, skutkować będzie sporządzeniem (przez wskazane wyżej osoby) stosownego sprawozdania, które (po akceptacji Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu) będzie przedkładane Zarządowi Powiatu Opolskiego, do końca stycznia (roku następującego po okresie sprawozdawczym).